

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2014

Viktor Šimoník

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

SPECIÁLNÍ JEDNOTKY A OCHRANNÁ SLUŽBA

Bakalářská práce

Autor: Viktor Šimoník, rekreologie

Vedoucí práce: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

Olomouc 2014

Jméno a příjmení autora: Viktor Šimoník

Název bakalářské práce: Speciální jednotky a ochranná služba

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2014

Abstrakt:

Tato bakalářská práce se zabývá nejznámějšími speciálními jednotkami, ochrannou službou, jejich vývojem, výcvikem a významem ve 21. století. Zabývá se významnými historickými událostmi, které se svým charakterem zapsaly do historie a jak se díky těmto událostem v podobných situacích postupuje dnes. Jde mi také o pochopení celkové mezinárodní spolupráce speciálních jednotek a ochranné služby a jejich služební propojení mezi sebou samými.

Klíčová slova: speciální jednotky, ochranná služba, zájmová osoba, vnitřní perimetr, vnější perimetr, osobní ochrana, epizodní ochrana

Souhlasím s půjčováním mé bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Author's name: Viktor Šimoník

Title of Bachelor's work: Special forces and security services

Institution: Department of Adapted Physical Activity

Work leader: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

The year of presentation: 2014

Abstrakt:

This thesis deals with the most famous special forces, protection services, their development, training and their importance during the 21st century. This work also deals with important historical events that went down in history for their character and with its progress influenced by mentioned events in similar situations today. It is also my understanding to the general international cooperation of special forces and security services and their connections between themselves.

Key words: special units, security guard, suspicious person, the inner perimeter, the outer perimeter, personal protection, protection of episodic

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracoval samostatně s odbornou pomocí doc. Ing. Jaromíra Nováka, CSc, uvedl jsem všechny použité literární a odborné zdroje a řídil jsem se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne 15. února 2014

.....

Děkuji doc. Ing. Jaromíru Novákovi, CSc. za pomoc a cenné rady, které mi poskytl během zpracovávání bakalářské práce.

Tato bakalářská práce vznikla v rámci projektu: „Problémy bezpečnosti 21. století a ochrana obyvatelstva.“ CZ.107/2.200/28.00

Obsah	
1 ÚVOD	10
2 PŘEHLED POZNATKŮ	11
2.1 Speciální jednotky	11
2.1.1 <i>Ochranná služba</i>	11
2.1.2 <i>Význam spolupráce mezi speciálními jednotkami a ochrannou službou</i>	11
2.2 Právní normy v poskytování osobní ochrany v České republice	12
2.2.1 <i>Činnost ochranné služby v České republice</i>	12
2.2.2 <i>Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky</i>	13
3 VÝVOJ SPECIÁLNÍCH JEDNOTEK A JEJICH VÝZNAM PRO SVĚTOVOU HISTORII	16
3.1 Navy Seal	16
3.1.1 <i>Výběrové řízení Navy Seal</i>	18
3.1.2 <i>Rozbor nejvýznamnější novodobé akce</i>	20
3.1.3 <i>Vyjádření úcty příslušníkům Navy Seal</i>	20
3.2 Britská a Australská SAS – Special Air Service	21
3.2.1 <i>Úkoly Britské a Australské SAS</i>	21
3.3 601. skupina speciálních sil Armády České republiky	22
3.4 Útvar rychlého nasazení Policie České republiky	23
3.4.1 <i>Průběh zásahu Útvaru rychlého nasazení</i>	24
3.4.2 <i>Mezinárodní spolupráce a její význam Útvaru rychlého nasazení</i>	25
4 ČINNOST SPECIÁLNÍCH JEDNOTEK V OCHRANNÉ SLUŽBĚ	25
4.1 Bezpečnostní akce speciálních jednotek a ochranné služby	27
4.2 Průběh bezpečnostní akce po příjezdu chráněné osoby	27
5 ČINNOST SPECIÁLNÍCH JEDNOTEK NA BEZPEČNOSTNÍM OPATŘENÍ	29
5.1 Postup při bezpečnostním opatření	29
5.2 Bezpečnostní akce Ochranné služby a speciálních jednotek v České republice	30
5.3 Zabezpečení mezinárodních událostí	31
5.3.1 <i>Návštěva ruského prezidenta Vladimíra Putina</i>	31
5.3.2 <i>Návštěva prezidenta Spojených států amerických</i>	31
6 SELHÁNÍ V BEZPEČNOSTNÍCH OPATŘENÍCH	32
6.1 Atentát na Johna Fitzgeralda Kennedyho	32
6.1.1 <i>Zhodnocení atentátu na prezidenta USA Ochrannou službou ČR</i>	34
6.2 Atentát na papeže Jana Pavla II	34

6.2.1 <i>Zhodnocení atentátu na Jana Pavla II Ochrannou službou ČR</i>	35
6.3 Smrt princezny Diany	35
6.3.1 <i>Zhodnocení smrti princezny Diany Ochrannou službou ČR</i>	36
6.4 Útok na prezidenta republiky Václava Klause	36
6.4.1 <i>Zhodnocení útoku na prezidenta republiky Ochrannou službou ČR</i>	36
7 PRAKTICKÝ POSTUP	37
7.1 Výzkumný soubor	37
8 CÍLE VÝZKUMU	37
8.1 Cíl bakalářské práce	37
8.2 Výzkumné úkoly	37
8.3 Výzkumné otázky	38
9 METODIKA	38
9.1 Charakteristika metod	38
9.2 Charakteristika souboru	38
10 VÝSLEDKY A DISKUZE	39
10.1 Zjištění jak je veřejnost informována v oblasti ochranné služby	39
10.1.1 <i>Vyhodnocení výzkumné otázky č. 1</i>	40
10.1.2 <i>Vyhodnocení výzkumné otázky č. 2</i>	40
10.1.3 <i>Vyhodnocení výzkumné otázky č. 3</i>	41
10.2 Diskuze	42
11 ZÁVĚR	43
12 SOUHRN	44
13 SUMMARY	45
14 REFERENČNÍ SEZNAM	46
15 PŘÍLOHY	47

1 ÚVOD

V dnešním světě si málo který člověk uvědomuje, v jak nebezpečném prostředí vlastně žijeme. Za to, že to většinou běžný člověk nevnímá, musíme poděkovat lidem, kteří svůj život věnovali boji proti zlu a zasvětili jej právu a dobru. Těchto lidí je zcela jistě na celém světě nespočet. Pro mou bakalářskou práci jsem si vybral právě skupinu lidí, kteří jsou příslušníky speciálních jednotek a ochranných služeb. Ať už se může zdát, že tyto dvě složky spolu nemají až tak mnoho společného, zdání klame. Právě příslušníci zvláštních jednotek velmi často nastupují k ochranným službám a i při výkonu spolu tyto složky nadále spolupracují.

Tito lidé jsou většinou skromní a ani jejich finanční ohodnocení není nikterak výdělečné. Mají to v sobě, narodili se s tím a je to náplň jejich životů. Tyto složky jsou vybírány pro nebezpečné akce a jsou vysíláni tam, kam už není možné vyslat jinou diplomatickou ani jinou sílu. Ochranná služba je zase využívána pro ochranu nejvíce ohrožených zájmových osob a ochranu nejvýznamnějších objektů sloužících k chodu státu či sídlům chráněných osob.

Cílem mé bakalářské práce je pojednat o speciálních jednotkách a ochranné službě, jejich smyslu, předurčení, úkolech a činnostech a zjištění míru informovanosti občanů, jejich názor na ochrannou službu. Díky nim můžeme bezpečně žít a tak bychom měli více porozumět jejich práci, kterou se snaží, aby naše životy byly bezpečnější.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Speciální jednotky

Jedná se zejména o jednotky armádní a policejní. Ve světě je spousta různých složek, které se zabývají speciálními úkoly, avšak pro běžné a zákonem uznávané normy jsou využívány právě policejní či armádní. Jsou tvořeny příslušníky těchto policejních a armádních složek a jde o jednotky výběrové. Příslušnost k těmto složkám je dobrovolná a uchazeč musí mít několikaletou praxi v oboru a uspět v psychicky a fyzicky velmi náročném výběrovém řízení. Takto náročná výběrová řízení slouží k výběru těch nejodolnějších jedinců, kteří následně pracují na fyzicky a psychicky nejnáročnějších úkolech. I tak jsou každoročně podrobováni testování kvůli psychické zátěži a jakýkoliv náznak selhání vede k okamžitému propuštění od speciální jednotky. Příslušníci speciálních jednotek musí disponovat nejen výbornou fyzickou kondicí, ale také vysokou odbornou znalostí v oblasti zákonů a dalších kritérií dle požadavku každého státu (Hanskut, 2004).

2.1.1 Ochranná služba

Ve většině států se jedná o policejní útvar. Je tvořen speciálně trénovanými osobními ochránci, kteří při své práci úzce spolupracují jak se speciálními jednotkami, tak i běžnou policií. Tento útvar se může v různých státech lišit názvem, avšak jejich činnost je prakticky stejná jako v ostatních zemích a ty mezi sebou navzájem spolupracují jak ve výcviku, tak i při samostatných bezpečnostních akcích. I když ochranné služby využívají i jiných bezpečnostních složek, je to právě ochranná služba, která nese za bezpečnostní opatření veškerou zodpovědnost, a proto jsou do řad osobních ochránců vybíráni jen zkušení policisté s dlouholetou praxí a citem pro tuto specifickou službu. (Policie ČR, 2014).

2.1.2 Význam spolupráce mezi speciálními jednotkami a ochrannou službou

Význam spočívá v tom, že ochranná služba zabezpečuje zejména přímou ochranu objektů zvláštního významu nebo zastupitelských úřadů jiných států a přímou osobní ochranu osob, které mají na ochranu nárok dle zákona či mezinárodních smluv. Ochranná služba však není schopna u některých bezpečnostních akcí zabezpečit bezpečnost v potřebné míře a tak se vyžaduje spolupráce mezi těmito složkami. Kdy ochranná služba zabezpečuje vnitřní perimetr

a speciální jednotky se starají o perimetr vnější. Tato spolupráce je běžná a přímo vyžadována ve všech moderních státech. V České republice tuto problematiku přímo upravuje zákon, kdy se příslušník Ochranné služby ČR musí přímo řídit povinnosti dle zákona (Brookesmith, 2005).

2.2 Právní normy v poskytování osobní ochrany v České republice

V právním systému České republiky se příslušníci Ochranné služby policie ČR řídí povinnostmi poskytovat osobní ochranu dle mezinárodních dohod a dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

2.2.1 Činnost ochranné služby v České republice

V České republice se o ochranu chráněných osob a objektů stará Útvar ochrany ústavních činitelů ochranné služby.

Poskytuje osobní a epizodickou ochranu a bezpečnostní dopravu trvale chráněných ústavních činitelů České republiky a osob, kterým je po dobu jejich pobytu na území České republiky poskytována ochrana dle mezinárodních dohod.

Osobní a epizodická ochrana a bezpečnostní doprava je zajišťována odbory ochrany chráněných osob a dopravy chráněných osob.

Zajišťování osobní ochrany zahrnuje široký systém opatření, jehož primárním cílem je ochrana života a zdraví chráněné osoby a její důstojnosti. K naplnění tohoto cíle jsou pak vybírání a školení policisté, u nichž je předpoklad, že všechny náročné úkoly, které jsou na ně kladeny, zvládnou se ctí.

Práce osobního ochránce je pouze jednou ze složek systému ochrany, kdy osobní ochránce je poslední překážkou útoku na chráněnou osobu. Ochrana osob je založena na principu maximální spolupráce mezi policisty odboru ochrany chráněných osob, ostatních odborů Útvaru ochrany ústavních činitelů, dalšími složkami Policie ČR a jinými bezpečnostními složkami. Tedy všech, kdo se na ní jakýmkoliv způsobem podílí. Nedílnou součástí osobní ochrany chráněných osob je zároveň úzká spolupráce s tvůrci a organizátory programu chráněných osob.

Zajišťuje ochrany diplomatických objektů (zastupitelských úřadů a rezidencí velvyslanců) a ochranu chráněných objektů a prostorů zvláštního významu pro vnitřní

pořádek a bezpečnost, které schválila vláda (Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, Senátu Parlamentu ČR, Ústavního soudu ČR, Úřadu vlády ČR, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva vnitra).

Zajištění bezpečnosti chráněných objektů bývá realizováno zpravidla kombinací více opatření, například fyzickou ochranou objektu, kterou je komplex úkolů plněných osobami zařazenými k ochraně objektu, přijetím režimového opatření, kterými se rozumí podmínky platné pro vstup a výstup osob, vjezd a výjezd vozidel do objektu a jejich činnost (pohyb) v objektu, systém evidence, označování a ukládání klíčů, uzamykání a pečetění místností, způsob provádění obchůzek a kontrol apod.. Technickými prostředky, kterými jsou zejména mechanické zábranné prostředky, zařízení elektrické zabezpečovací signalizace, tísňové hlásiče, speciální kamerové systémy, elektronická kontrola vstupu, zařízení elektrické požární signalizace, detektory látek nebo zařízení pro vyhledávání kovů, výbušnin a polovodičů, rentgenové tunely, bezpečnostní detekční rámy pro kontrolu vstupu osob a dalšími opatřeními.

Provádí hygienicko-toxikologickou ochranu, kdy jde o komplex opatření směřujících k zajištění nezávadnosti potravin určených pro chráněné osoby. Organizuje v souvislosti s ochranou chráněných osob opatření k zajištění bezpečnosti osob a objektů.

Akce velkého rozsahu nebo mezinárodního významu útvar zabezpečuje v součinnosti s dalšími útvary policie a jinými bezpečnostními složkami. Opatření při návštěvě prezidenta Spojených států amerických, Prezidenta ruské federace, papeže nebo společná jednání hlav více států nebo vlád představují vrcholy činnosti útvaru a jsou chvílemi, kdy příslušníci útvaru mohou uplatnit v plném rozsahu získané dovednosti a zkušenosti (Policie ČR, 2014).

2.2.2 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Příslušníci Ochranné služby České republiky se při výkonu služby řídí dle Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky § 48 , § 49 a § 50.

§ 48 Zajišťování bezpečnosti chráněných objektů a prostorů

Policie zajišťuje bezpečnost chráněných objektů a prostorů. Rozsah zajišťování bezpečností stanoví na návrh policejního prezidenta ministr v závislosti na bezpečnostní situaci a možné míry ohrožení. (§ 48, zákon č. 273/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Chráněným objektem a prostorem se rozumí objekty a prostory zvláštního významu pro vnitřní pořádek a bezpečnost, o nichž tak rozhodne vláda. Chráněným objektem a prostorem se rovněž rozumí objekty a prostory pro které taková ochrana vyplývá z mezinárodní smlouvy.

Za chráněný objekt nebo prostor se považuje rovněž objekt nebo prostor, který nesplňuje podmínku podle odstavce 2, po trvání jeho bezprostředního ohrožení. Policie zajišťuje ochranu takového objektu nebo prostoru po nezbytnou dobu. O zajišťování této ochrany rozhoduje policejní prezident, a pokud věc nesnese odkladu, policista provádějící úkon.

Při zajišťování bezpečnosti chráněného objektu nebo prostoru je policista oprávněn:

- 1) zjišťovat důvod vstupu osoby do objektu nebo prostoru,
- 2) zjišťovat totožnost vstupující nebo vycházející osoby,
- 3) provést prohlídku vnášené nebo vynášené věci,
- 4) zastavovat vjíždějící nebo vyjíždějící dopravní prostředek a provést jeho prohlídku,
- 5) provést prohlídku vstupující nebo vycházející osoby,
- 6) na dobu pobytu osoby v objektu nebo prostoru jí odebrat zbraň.

§ 49 Zajišťování bezpečnosti určených osob

1) Policie zajišťuje v rámci plnění svých úkolů bezpečnost:

- a) ústavního činitele České republiky,
- b) osoby chráněné při jejím pobytu na území České republiky podle mezinárodních dohod.

2) Při zajišťování bezpečnosti osoby chráněné podle odstavce 1 nebo osoby, které je poskytována krátkodobá ochrana, je policista oprávněn:

- a) provést prohlídku osoby, zavazadla, věci, dopravního prostředku nebo objektu nacházejícího se v prostoru, ze kterého by bylo možno ohrozit bezpečnost chráněné osoby a prohlídku takového prostoru,
- b) ověřit dodržení hygienických limitů ukazatelů pitné vody, potravin a pokrmů, jakož i splnění hygienických požadavků na výkon

epidemiologicky závažných činností, jestliže jich má být užito pro potřeby chráněné osoby.

- 3) Prohlídku osoby podle odstavce 2, písm. a) je policista oprávněn provést, jestliže tato osoba na jeho výzvu ihned neopustí prostor podle odstavce 2, písm. a) nebo hrozí-li nebezpečí z prodlení.
- 4) Prohlídku objektu je policista oprávněn provést pouze se svolením vlastníka nebo uživatele. Bez uvedeného svolení je policista oprávněn provést prohlídku, je-li důvodné podezření, že z objektu hrozí útok na bezpečnost chráněné osoby.
- 5) Prohlídka objektu, zavazadla, věci a dopravního prostředku nesmí sledovat jiný zájem než zajištění bezpečnosti chráněné osoby.
- 6) Při ověřování zdravotní nezávadnosti a zachování hygienických požadavků podle odstavce 2 písm. b) má policista oprávnění a povinnosti kontrolního pracovního podle zákona o státní kontrole, zákonem o státní kontrole se řídí usnesení a hrazení nákladů vzniklých při tomto ověřování. (§ 49, zákon č. 273/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

§ 50 Krátkodobá ochrana osoby

- 1) Krátkodobou ochranou osoby se pro účely tohoto zákona rozumí opatření zahrnující:
 - a) fyzickou ochranu,
 - b) dočasnou změnu pobytu osoby,
 - c) využití zabezpečovací techniky,
 - d) poradensko-preventivní činnost.
- 2) Krátkodobou ochranu osob poskytne policie v odůvodněných případech osobě, které zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí, avšak nelze ji poskytnout zvláštní ochranu osob neboť nejsou splněny podmínky zajišťování bezpečnosti osoby podle § 49 odst.1 anebo podmínky ochrany osoby pověřené výkonem rozhodnutí podle § 21. Krátkodobá ochrana osob se v odůvodněných případech poskytne také

osobám blízkým osobě, které zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí. Krátkodobou ochranu nelze poskytovat bez souhlasu osoby, které má být poskytnuta.

- 3) V případě bezprostředně hrozícího útoku na život nebo zdraví osoby poskytne policista této osobě předběžně fyzickou ochranu a informuje o tom útvar policie příslušný k zajišťování krátkodobé ochrany osob.

Zvláštní ochranu svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č.99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, upravuje Zákon č. 137/2001 Sb. (§ 50, zákon č. 273/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Z vlastních zkušeností z výkonu službu v Útvaru ochrany ústavních činitelů musím konstatovat, že mně samotnému tyto § připadají přehledné a dostačující. Policista sloužící jako osobní ochránce, není vázán povinnostmi jako řadový policista a při svém výkonu služby se tak může soustředit jen na svou chráněnou osobu a k tomu mu právě slouží výše uvedené paragrafy. I kdyby sám chtěl, zákon mu přímo zakazuje provést úkon nebo zákrok, kterým by mohl ohrozit bezpečnost chráněné osoby.

3 VÝVOJ SPECIÁLNÍCH JEDNOTEK A JEJICH VÝZNAM PRO SVĚTOVOU HISTORII

Speciální jednotky jsou jednotky tvořené příslušníky ozbrojených sborů, kteří po několikaleté praxi prošli náročným výběrovým řízením. Služba u speciálních jednotek je dobrovolná a jejich oddanost vůči jednotce je prověřována minimálně jednou ročně. Tyto jednotky jsou pro své speciální zaměření a výcvik využívány na ty nejnáročnější úkoly, zahraniční mise, bezpečnostní akce, ochranu osob či významných objektů. Ve světě dnešní doby mají státy z 99% své zvláštní jednotky, ať už policejní či vojenské. Popíšu ty, které se během svého vývoje účastnily akcí, které nezůstaly nepovšimnuty ve světové historii jak dřívější, tak té novodobé.

3.1 Navy Seal

Americké námořnictvo, v originále US Navy, disponuje stejně jako každá složka americké armády speciálními silami známými pod anglickým slovem SEAL, což v češtině znamená tuleň. Seal je ale v podstatě složené slovo z anglických slov označující tři prostředí

v nichž tyto válečníci bojují – Sea (moře), Air (vzduch) a Land (země). Jejich historie už vlastně začala na bojištích 2. světové války, 6. května 1943 totiž vydal velitel námořních operací rozkaz k založení speciálních jednotek. Jejich prvním velitelem se stal odborník na zneškodňování nevybuchlých bomb korvetní kapitán D. Kauffman, jenž se později stal i tvůrcem prvního výcvikového programu.

Admirál King, vědom si na základě bojových zkušeností a důkladné analýzy potřeby tzv. bojových plavců, jenž by v případě invaze odstraňovali podvodní překážky pro invazní čluny. Později byly tyto rozrůstající se jednotky označeny jako Námořní demoliční jednotka a dokonce došlo k vybudování speciálního výcvikového střediska pro tuto jednotku ve Fort Pierce na Floridě. Zdejší prostředí – bažiny a tvrdý výcvik zapříčinil odchod skoro poloviny rekrutů. Přesto na „evropskou frontu“ odjíždí několik skupin po 6 vojácích, jenž jsou ubytovány v hrabství Devon ve Velké Británii.

Právě zde vznikají spojením s pozemními průzkumnými ženijními jednotkami nové jednotky, jenž se podílejí na invazi v Normandii 6. července 1944, kde bohužel měli 50% ztráty. Odměnou jim bylo Pacifické bojiště, zde na základě velkých ztrát 2. divize USMC při invazi na Tarase zapříčiněných špatnou znalostí invazních pobřežních vod admirál R. Turner podřídil dvě skupiny svému velení. Následoval zdokonalovací výcvik a brzké přejmenování na Podvodní demoliční tým, čímž se z nich stali experti na kladení náloží pod vodou.

Tým byl složen z velitelské skupiny a ze 4 bojových čet o 20 mužích, což byl počet vycházející z množství potřebných mužů k vykonání průzkumného výsadku na pláži pro útok jednoho praporu. Na základě úspěchů těchto v podstatě podvodních ženistů při invazi na Guam vzniká po dohodě šéfa americké tajné služby W. J. Donovana s admirálem Ch. Nimitzen, velitelem Pacifické flotily, vzniká Podvodní demoliční team 10. Tento a další týmy byly nasazeny počátkem 60. let ve Vietnamu, ale to už byla prakticky jejich labutí píseň, trvající do roku 1983. Historickým předělem se vlastně stává nástup nového nadějného muže do čela americké vlády J. F. Kennedyho.

Jeho administrativa dala zelenou výstavbě zvláštních jednotek pro takzvané nekonvenční boje. S tím souvisel i vznik pentagonské Komise pro nekonvenční operace jenž stála u vzniku Seal. To vše na základě zkušeností z předchozí války a pověřeného příslušníka Podmořského demoličního týmu R. Boehna, kdy z vybraných příslušníků vzniká hlavní tým Seal a to Seal Team 2. Na východním pobřeží USA o něco pomaleji vzniká druhá jednotka, budoucí Seal Team 1 pod velením poručíka D. DelGuidica.

Později, kdy zkušenosti ukázaly, že důvěra v tyto jednotky byla správná, prezident J. F. Kennedy k 1. lednu 1962 oficiálně oznámil vznik nové speciální jednotky amerického

námořnictva SEAL, každý s 10 důstojníky a 50 dalšími hodnostmi. Po náročném výcviku již 10. března 1962 odešli první příslušníci jako instruktoři do Saigonu, ovšem v tajné režii CIA (Ústřední zpravodajská služba Spojených států Amerických). Jejich první významná akce byla spojena s Kubánskou krizí a to průzkumem možného invazního pobřeží. Na Kubu se vrátili Tuleni ještě minimálně jednou, na podzim 1962, aby přivezli důkaz o přesunu sovětských mezikontinentálních balistických střel. V podstatě tak následovali kolegy působící ve Vietnamu již od 4. ledna 1962, ovšem první oficiální jednotka odjela do Vietnamu až v únoru 1966. Po velkých úspěších ve Vietnamu byl jejich počet několikanásobně zvýšen (Hanskut, 2004).

3.1.1 Výběrové řízení Navy Seal

Tato speciální jednotka je nejvýznamnější na světě. Zasloužila se o to svým prvenstvím v oblasti založení jednotek tohoto druhu. Od Navy Seal se dále vyvíjeli další a další jednotky a tak pro ně byly velkým vzorem jak ve službě, přípravě tak i náročnosti výběrového řízení. Z toho důvodu jsem se rozhodl této jednotce věnovat větší pozornost.

Velmi náročné výběrové řízení se nazývá BUDS (Basic Underwater Demolition School v překladu „Škola základů pro podvodní demolice“). Na začátku dostanete “Warning Order” (Bezpečnostní příručku). Zde je popsán celý kurs dosti podrobně. Základní věcí je, abyste se pořádně rozmysleli, zda do toho půjdete. Je zde i doporučená příprava.

První fáze je dlouhá osm týdnů. První čtyři týdny vás mají připravit na pátý týden tzv. “Hell week” (Pekelný týden). V tomto týdnu probíhá souvislý výcvik v délce pět a půl dne s celkem čtyřmi hodinami spánku! Tento týden má vyzkoušet celkovou fyzickou i psychickou motivaci. Základní informací, kterou Vám tento týden poskytne je to, že lidský organismus zvládne mnohem více, než bychom čekali. Jediným způsobem jak se dostat k SEAL je spolupráce! Na počátku dostanete přiděleného kamaráda (tzv. buddy). Problém nastane, pokud se objevíte někde bez něj nebo on bez Vás. U Tuleňů všechno probíhá ve dvojicích.

Pekelný týden se skládá z různých lahůdek, které podle vašeho mínění nemají asi vůbec smysl. Plazíte se v blátě a nad hlavou vám střílí kulomety. Všude kolem vybuchují simulátory dělostřelecké palby. Vše je o to krásnější, že je to v noci. Pokud máte rádi akční filmy, tak tohle by se Vám asi líbilo. Krom toho je zkoušena právě soudržnost. Jste vybráni do skupiny, která má na starosti jeden nafukovací člun. Nejen to, že na něm plujete po moři, ale musíte jej také pořád tahat na hlavách! Zde se ukáže co je to tým. Na konci jste už tak vyčerpaní, že se

musíte navzájem podepírat a podporovat. Jeden utíká shrbený a odpočívá. Ostatní nesou člun a po chvíli se s někým vymění. Bojujete za jeden tým.

Dostanete příkaz postavit se na pobřeží do řady a pak napochodujete do moře. V okamžiku kdy máte vodu do půli lýtek, tak Vám dají rozkaz sednout. Zde sedíte ve studené vodě 10 minut. Musíte se držet s ostatními za paže. Někteří, aby si zahřáli alespoň trochu nohy se tak jak jsou vymočí. Na chvílku to pomůže, ale na suchu je ten zápach silný. Pak jdete k jámě plné bláta. Na hlavě máte starou železnou helmu. Dostane příkaz se postavit do zástupu a pak napochodujete do té jámy. Tam se posadíte a děláte takové věci, že za chvíli jste celí pokryti silnou vrstvou bláta. Pokud spojíte dohromady pět a půl den s pouhými čtyřmi hodinami spánku, tak pro vás není překvapení, že ke konci vojáci vidí na moři třeba totemy nebo místo člunů auta.

Vojáci jsou podrobováni lékařským prohlídkám. Pokud by někdo chtěl toto zkusit soukromě u nás, tak ho varuji. Bez lékařského dohledu jde o život!!! Jak už jsem napsal, na konci jste naprosto vyčerpáni. Po celou dobu ale máte možnost odejít. Dělá se to tak, že přijdete k lodnímu zvonu, který je v areálu, a třikrát zazvoníte. Jednoduché, že? Nedivte se tedy, že odpad při těchto řízeních je až 80%. K tomu pomáhají také instruktoři. Jejich úkolem není jen po vás něco chtít, ale psychicky vás deptat do té míry, abyste odešli. Otec dvou dětí a slušný manžel pro vás vypadá spíše jak nějaká vymazaná guma a naprostý rapl. Kdybyste věděli kolik mu to dá práce! No, pokud najednou Vám někdo poklepe na rameno a řekne “Fajn, chlapi jste v bezpečí”. Tak jste na konci první fáze. Pak také uvidíte něco nečekaného. Skupinky nesoucí čluny najednou nejeví známky vyčerpání, ale radostně tančí. Tvrdí chlapi klečí na kolenou a pláčí štěstím. Válejí se po pláži a křičí. Velká radost.

Druhá fáze, po sedm týdnů se věnujete výcviku potápění. Nejedná se o klasické “šnorchlování”, ale o potápění s přístroji s otevřeným i uzavřeným okruhem. Zároveň se učí provádět různé činnosti pod vodu. To je to hlavní, co odlišuje Tuleně od ostatních jednotek zvláštního nasazení. Tuleni jsou opravdu podvodními specialisty.

Třetí fáze, po deseti týdnech tohoto výcviku máte výbušnin, zbraní, navigace a taktiky tak akorát dost. Tato fáze je zakončena čtyřtýdenním praktickým cvičením.

Přidělení k jednotce, po ukončení těchto kurzů ještě nejste u Tuleňů! Zbývá Vám ještě šest měsíců u jednotky. Pokud Vás mezi sebe přijme, tak teprve dostanete vysněný “Neptunův trojzubec” (Howard, 2012).

3.1.2 Rozbor nejvýznamnější novodobé akce

Jedná se o dopadení nejhledanějšího teroristy světa, Usámy bin Ládina. Toto označení mu bylo přiděleno kvůli zorganizování nejhoršího teroristického útoku 11. září 2001 ve Spojených státech amerických.

Dne 1. května 2011 východoamerického letního času ve 12:30 hodin oznámil americký prezident Barack Obama v přímém přenosu televizní stanice CNN, že byl bin Ládín zabit týmem zvláštních amerických sil Navy Seal, při cílené operaci ve svém sídle u Abbottábádu, ležícím v blízkosti Pákistánské vojenské akademie, asi sto kilometrů severně od Pákistánské metropole Islamábádu. Celá přestřelka v rezidenci trvala 40 minut. Při akci, na které spolupracoval tým zvláštních tajných amerických sil, byl Usáma bin Ládín střelen do hlavy a do hrudi. Na internetu se objevila i jeho fotografie těsně po smrtelném zranění, ovšem zanedlouho byla označena jako nevěrohodná. Prezident Spojených států amerických Obama rozhodl, že fotografie mrtvého bin Ládina, pořízené během zásahu, nebudou zveřejněny, neboť by mohly sloužit k podněcování dalšího násilí, či jako propagandistický nástroj. Žádný Američan nebyl údajně při přísně tajné operaci zabit ani zraněn.

Američtí představitelé po události prohlásili, že v souladu s islámskými tradicemi byl bin Ládín pohřben do 24 hodin od smrti a že z obavy, aby se z jeho hrobu nestalo poutní místo islámských radikálů, se tak stalo pohřben do Arabského moře z letadlové lodi USS Carl Vinson. Toto odsoudili někteří islámští duchovní s poukazem na to, že muslim může být do moře pohřben pouze tehdy, pokud se na něm v době smrti nachází a neexistuje reálná možnost, že by jeho tělo mohlo být do 24 hodin dopraveno na pevninu.

Smrt bin Ládina byla dodatečně potvrzena al-Káidou v prohlášení, které bylo uveřejněno 6. května 2011. V prohlášení pohrozila al-Káida odplatou proti americkým cílům, a také vyzvala Pákistánce k protivládnímu povstání. Zároveň bylo slíbeno zveřejnění audionahrávek Usámy bin Ládina, které nahrál týden před svou smrtí.

Identitu mrtvého bin Ládina též potvrdil test jeho DNA, který byl porovnán s DNA vzorkem jeho sestry (Howard, 2012).

3.1.3 Vyjádření úcty příslušníkům Navy Seal

Touto prací bych rád vyjádřil úctu a vzpomínku na příslušníky Navy Seal, kdy o několik měsíců později po dopadení Usámy bin Ládina, kolegové týmu, který dopadl nejhledanějšího teroristu světa, vpadli v Afghánistán do léčky a celý jeden tým při pádu helikoptéry zahynul.

3.2 Britská a Australská SAS – Special Air Service

To, že propojení mezi Británií a Austrálií je opravdu těsné potvrzuje i fakt, že když v roce 1957 došlo k vytvoření první roty speciálních sil, byla po vzoru Británie a také v návaznosti na boje v 2. světové válce pojmenována SAS. Australská SAS žije mírně ve stínu své starší britské sestry, ale nedá se říci, že by byla dítěto nezuživé a méně schopné. Historie nám ukazuje, že i australské speciální síly mají drápy. Rota SAS vzniká v souvislosti s nasazením v Malajsii. Původně byla rota přiřazena k jednomu z pluků, ale od 4. září 1964 existuje samostatný pluk SAS, který aby se to nepletlo s britskou SAS je označován jako SASR. První nasazení pluku proběhlo v roce 1965 v Bruneti. Válka ve Vietnamu nebyla pouze americkou záležitostí a tak pluk působil v této oblasti od roku 1966 do roku 1971. Pak následuje období relativního klidu a především výcviku. V roce 1979 dochází v rámci jednotky k vytvoření speciálního protiteroristického oddílu TAG (Taktická útočná skupina). V roce 1944 byla v Austrálii provedena reforma a počet speciálních profesionálních jednotek se rozšiřuje o 4 skupiny. V novém období jednotky začínají spolupracovat a cvičit společně. První společnou operací bylo společné zajišťování bezpečnosti Olympijských her v Sydney. Po 11. září dochází k bojovým operacím v Afghánistánu, kde je jednotka také nasazena. SAS si i v novém prostředí udržela renomé za doby války ve Vietnamu.

Snad nejznámější bojová akce je obsazení velkého tajného letiště v Afghánistánu, které bylo vybaveno bojeschopnými letouny ruské výroby. Letounů bylo při operaci zajištěno kolem 50 kusů. Při této operaci vojáci nespali 50 hodin a přesto ihned po obsazení letiště se jim podařilo zprovoznit stavební techniku a pomocí buldozerů, bagrů a dalšího vybavení opravili dráhu tak, aby na ní mohly přistávat obří letouny Hercules (Clancy, 2004).

3.2.1 Úkoly Britské a Australské SAS

- Přímé akce (Direkt Action).
- Hlubkový průzkum.
- Zpravodajské operace.
- Boj proti terorizmu (speciálně vycvičený oddíl).
- Boj na moři.
- Výcvik zahraničních vojenských jednotek.

3.3 601. skupina speciálních sil Armády České republiky

601. skupina je jedinou jednotkou speciálních sil v Armádě ČR. Její vznik se váže až do padesátých let minulého století. Dnes působí v nejvýznamnějších zahraničních misích a může se pyšnit skvělým renomé. Příslušníci tohoto útvaru procházejí zvláštním výcvikem, který začíná již přísným výběrovým řízením. Důraz je kladen na všestrannou vyspělost a vzdělání. Pouhých osm procent příslušníků nemá maturitu, zatímco více než čtvrtinu tvoří vysokoškoláci.

Výcvik zahrnuje také šestnáctiměsíční kurz speciálních sil. Příslušníci absolvují také jednotná cvičení s ostatními jednotkami NATO. Za hlavní zdroj praktických poznatků se však považuje účast na misích. Jednotka plní jednak úkoly definované Severoatlantickou aliancí, jednak podléhá nařízením nejvyššího národního velení.

Základní činností skupiny je speciální průzkum, jenž má sloužit k získávání strategických informací. Zabývá se však také údernými akcemi a provádí zvláštní úkoly, jakými jsou například záchranné akce.

Kromě řadových příslušníků eviduje 601. skupina také několik specialistů, mezi nimi například potápěče, odstřelovače, pyrotechniky a specialisty na technické prostředky průzkumu. Tito specialisté jsou do bojových skupin doplňováni podle potřeby. Celý útvar disponuje jedinečným vybavením určeným pro všechny druhy činnosti speciálních sil.

Počátky tohoto útvaru sahají až do poloviny dvacátého století. Za tu dobu si skupina vybuodovala pověst elitní vojenské jednotky. Vše začalo v roce 1952, kdy ve slovenském Prešově vznikla 22. výsadková brigáda. Po osmi letech se jednotka přestěhovala do Prostějova, kde sídlí dodnes.

V roce 1969 vznikl spojením několika dalších jednotek 22. výsadkový pluk, který se po sedmi letech fungování zaměřil místo na hromadné výsadky na výcvik malých specializovaných průzkumných skupin.

Klíčovým byla pro útvar devadesátá léta. Nejprve byl v roce 1990 poprvé nasazen do zahraničí, když se zúčastnil operace Pouštní bouře. V následujících několika letech se jednotka - tehdy už jako 22. výsadková brigáda - podílela na zahraničních misích IFOR, SFOR a KFOR na území bývalé Jugoslávie.

Útvar se svými strukturami přiblížil specializovaným jednotkám Severoatlantické aliance. V roce 2001 vznikla 6. skupina speciálních sil, která byla o dva roky později reorganizována na 601. skupinu speciálních sil. Její příslušníci nadále působili v zahraničních operacích, zejména v Afghánistánu a Iráku (Marek, 2009).

3.4 Útvar rychlého nasazení Policie České republiky - URNa

Jde o jediný policejní útvar svého druhu u nás v České republice. Policejní systém zvláštních jednotek je tvořen krajskými zásahovými jednotkami, které se využívají v rámci služby v konkrétním kraji. Nastávají však situace, kdy se záměrně z důvodu většího utajení akce přivolávají zásahové jednotky z jiného kraje na zásah v kraji s jinou působností a naopak. Tady tedy mluvíme o jednotkách s krajskou působností.

URNa má jako jediný zásahový tým celorepublikovou působnost a zákon jí umožňuje provádět zákroky i mimo území České republiky. Právě tento útvar se nejčastěji využívá na spolupráci s Ochrannou službou a jsou nasazováni na ochranu chráněných osob např. v Iráku nebo Íránu.

Příslušník URNa je připraven provádět zákroky proti teroristům, únosům osob a dopravních prostředků, také proti nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti a pachatelům zvláště závažných úmyslných trestných činů a dále ochranu chráněných osob.

O nasazení rozhoduje ředitel útvaru nebo v jeho nepřítomnosti odpovědný důstojník, který o svém rozhodnutí ředitele neprodleně informuje. Ředitel o nasazení sil a prostředků útvaru co nejdříve informuje náměstka policejního prezidenta pro Službu kriminální policie a vyšetřování. Útvar rychlého nasazení se rozděluje na tři odbory:

- Odbor rychlého nasazení (ORN).
- Odbor speciálních služeb (OSS).
- Organizační odbor.

Kromě velení a jeho zástupce tvoří zásahovou skupinu devět bojovníků, pyrotechnik, dva odstřelovači, spojař, analytik, řidič a vyjednávač. Délka jejich pohotovostní služby je týden. V mimopracovní době je pohotovostní jednotka schopna opustit bránu útvaru a vyrazit do akce nejdéle do 90 minut od vyhlášení poplachu. V pracovní době, v případě, že se jednotka nachází na základně, je připravenost k opuštění objektu stanovena na 15 minut. Rovněž akceschopnost dalších příslušníků URNa, kteří nejsou právě zařazeni k pohotovostní jednotce, je vysoká. Do tří hodin může být připraveno k plnění úkolů dalších 60% příslušníků útvaru. Zbývající policisté nacházející se na území České republiky musí do akce nastupovat do 24 hodin od vyhlášení poplachu. Znak útvaru, který nosí příslušníci na svých uniformách v různém barevném provedení, dle charakteru akce, je znázorněn v Obrázku 1. (Stehlík, 2011)

Obrázek 1. Znak Útvaru rychlého nasazení (Útvar rychlého nasazení, 2011).

3.4.1 Průběh zásahu Útvaru rychlého nasazení

Útvar rychlého nasazení uplatňuje systém odpovědných důstojníků, kteří velí a přebírají zodpovědnost v případě zákroku. Pokud došlo k rozhodnutí o nasazení URNy, seznámí odpovědný důstojník velitele pohotovostní jednotky se situací a úkolem a vyšle jeho osobně s dalšími několika příslušníky na rekognoskaci (průzkum). Je ve spojení s velícím důstojníkem složky, která o součinnost požádala. Mezitím zástupce velitele pohotovostní jednotky shromažďuje materiál a členy pohotovostní jednotky. Po návratu velitele se vypracuje plán zákroku a jeho varianty a provede se instruktáž. Bojovníci jsou seznámeni s úkolem i prostorem, kde bude zákrok probíhat, časovou osou a volacími znaky. Dozví se, jakou si mají vzít výstroj, zbraně a materiál. Je také stanoven kontaktní bod, místo, na němž se před akcí sejdou.

Po provedení zákroku a předání pachatelů se prozkoumá objekt a poté ohlásí, že je pod kontrolou a může dojít k jeho převzetí. Ukončení akce oznamuje odpovědný důstojník. Snahou všech je ihned poté se vrátit na základnu, aby pohotovostní jednotka byla připravena na další případné nasazení. Na základně se ošetří a vyčistí materiál a proběhne „debrífink“ (vyhodnocení akce), porada, na níž je zásah vyhodnocen a kde se rozebírají případné chyby. Účastní se všichni, každý se může vyjádřit. Následuje ještě administrativa a sepsání hlášení o akci, které se založí do archivu (Stehlík, 2011).

3.4.2 Mezinárodní spolupráce a její význam Útvaru rychlého nasazení

Zejména v uplynulých dvaceti letech útvar využívá zkušeností ze spolupráce s protiteroristickými jednotkami bezpečnostních sborů jiných států. Příslušníci Útvaru rychlého nasazení se účastní mnoha jednání, konferencí i praktických kurzů a cvičení. Také díky těmto informacím a poznatkům zajišťuje rozvoj a aplikaci taktických postupů při zásahu a ostatním útvarům policie v tomto směru poskytuje odbornou a metodickou pomoc. Zároveň je odborným garantem v oblasti vyjednávání a používání výbušnin při zákroku a výcviku. Zákonné vymezení činnosti i stanovení struktury je dáno organizačním řádem útvaru, který vydává ředitel a schvaluje policejní prezident. Útvar působí na celém území České republiky, ale v poslední době i velmi často na mnoha místech v zahraničí ať už v bojových akcích, nebo ochranné služby, pokud má zákrok zákonnou podporu.

Ve 21. století se velmi projevují změny mezinárodních vztahů mezi zeměmi samými a jde velmi cítit, že každý stát si pečlivě chrání své poznatky v této bezpečnostní oblasti. V dřívějších dobách byla spolupráce mezi těmito jednotkami velmi rozsáhlá po celém světě. Po řadě zkušeností se tento způsob spolupráce radikálně snížil a spolupráci mezi sebou udržují jen ti nejbližší partneři.

Ochranná služba České republiky a URNa spolupracují při svém vývoji a službě v zahraničních misích především se speciální policejní jednotkou ze Spojených států Amerických. Jedná se o S.W.A.T. (Speciální jednotka zbraní a taktiky). V oblasti ochrany spolupracuje úzce se všemi Ochrannými službami chráněných osob, ale především Ochrannou službou Policie ČR. Tím, že dochází k zahraniční spolupráci se stávají ať bezpečnostní či zásahové akce efektivnějšími. URNa podléhá při bezpečnostní akci Ochranné službě a ta úzce spolupracuje s ochrannou službou konkrétní chráněné osoby. Jde především o úkoly mezinárodních rozměrů, kdy se předpokládá nejvyšší stupeň ohrožení a všechny bezpečnostní prvky by nebyla ochranná služba schopna zabezpečit, ať už z důvodu personálního, výcviku, tak i materiálového vybavení.

4 ČINNOST SPECIÁLNÍCH JEDNOTEK V OCHRANNÉ SLUŽBĚ

Policisté Útvaru rychlého nasazení plní ve spolupráci s ostatními složkami Policie další náročný úkol a tím je právě ochrana, a to jak významných budov v zahraničí, tak především ochrana významných zahraničních hostů České republiky v průběhu jejich návštěv a jednání. Tyto VIP osoby si s sebou vozí své ochranné týmy, v mnoha případech je však potřebují

doplnit o další profesionály s místní znalostí prostředí. URNa tak vlastně vypomáhá policejnímu Útvaru ochrany ústavních činitelů, která také nese zodpovědnost za tyto akce a složitou koordinaci.

Česká republika disponuje i dalším speciálním ochranným útvarem a to Útvarem pro ochranu prezidenta republiky, cílem tohoto útvaru je však jen prezident České republiky a tak do jejich kompetence nespádají žádné jiné bezpečnostní akce, které nejsou spojené s prezidentem nebo Pražským hradem. Znak Útvaru ochrany prezidenta republiky je znázorněn v Obrázku 2. Tento znak se používá pouze je-li příslušník oděn do společenského oděvu (oblek), a tak slouží k rozpoznání příslušníka od civilního občana.

Obrázek 2. Znak Útvaru ochrany prezidenta republiky (Útvar rychlého nasazení, 2011).

Podobné schéma má i odbor ochrany ministra obrany, který spadá pod Ministerstvo obrany. Příslušníci tohoto odboru jsou speciálně vycvičení příslušníci armády, kteří prošli náročným výběrovým řízením a přípravou. Tito osobní ochránci však slouží jen pro ochranu ministra obrany a vysoce postavených vojenských důstojníků.

Kromě speciálních jednotek Policie ČR a ochranné služby se na bezpečnostních opatřeních při návštěvách vysokých zahraničních představitelů podílejí další složky policie jako např. pořádková policie, pyrotechnický odbor Policejního prezidia, Cizinecká policie a krajské zásahové jednotky. V některých případech si na základě předchozích zkušeností a kladných referencí vyžádaly zahraniční ochranné týmy výslovně podporu Útvaru rychlého nasazení (Stehlík, 2011).

4.1 Bezpečnostní akce ochranné služby a speciálních jednotek

Při bezpečnostních akcích, ať už čistě jen ochranné služby nebo v kombinaci se zvláštními jednotkami na území České republiky nebo v zahraničí, vždy je nesmírná organizace a velení bezpečnostního opatření. Samotná příprava bezpečnostní akce je zahájena dny, týdny a někdy i dokonce měsíce před samotnou návštěvou chráněné osoby, vše závisí na důležitosti osoby a vyhodnocení možných rizik. Spolupráci se zvláštními jednotkami Ochranná služba České republiky využívá především při rozsáhlejších akcích, kdy není možné eliminovat všechna možná rizika.

Při takto rozsáhlých ochranných akcích jsou veliteli opatření vybráni důstojníci jak z řad osobních ochránců Ochranné služby, tak i příslušníci speciálních jednotek a to jak českých, tak v případě zahraniční návštěvy, i příslušníci cizí ochranné služby či zvláštních jednotek.

Takto utvořený team ochránců je vyslán na epizodní činnost, kterou zmapují prostor, kde se bude chráněná osoba vyskytovat a vytvoří plán na zabezpečení programu chráněné osoby. Team musí všechno zabezpečit do příjezdu chráněné osoby a po celou dobu příprav je neustále v kontaktu se zahraniční ochrankou a to i s teamem , který se ještě nachází s chráněnou osobou mimo území České republiky (Policie ČR, 2014)

4.2 Průběh bezpečnostní akce po příjezdu chráněné osoby

Ať už se chráněná osoba dopravuje letecky či automobilem, Ochranná služba Policie ČR zahajuje bezpečnostní akci až při příjezdu chráněné osoby na území České republiky. Nejbližší team osobních ochránců je vždy tvořen ochrannou službou země, odkud pochází chráněná osoba. Doprovodná vozidla a další personál se vrací zpět nebo zůstává na letišti, jelikož paluba letadla i na českém území je zákonně vnímána jako území cizího státu. Ochranná služba, ať už má k výkonu služby vyžádané jakékoliv jiné policejní či vojenské složky, nese plnou odpovědnost za bezpečnost chráněné osoby a dalších zúčastněných osob.

Ochranná služba zabezpečuje s časovým předstihem veškerá místa, kde se bude chráněná osoba nacházet. Ať už jsou to příjezdové cesty, jednací síně, bydliště, restaurace či jakákoliv místa, která se VIP osoba rozhodně navštíví. S tím je samozřejmě spojena povinnost postarat se o nezávadnost potravin a všeho, co bude chráněná osoba užívat.

Ochranná služba má vyčleněný speciální vozový park, kterým přepravuje v doprovodu dalších vozidel a motocyklů chráněné osoby na místa určení. Po příjezdu na místo bezpečnostní akce, jsou již přítomni jiní příslušníci ochranné služby a navazují na kolegy

v nejbližším perimetru (vytyčený prostor pro ochranu). Všichni jsou speciálně školeni tak, aby zabezpečili ochranu osoby, ovšem aby co nejméně zasahovali do pohodlí a soukromí. Proto je velmi důležitý vrozený a praxí trénovaný cit pro osobní ochranu. Při přepravě osoby se v koloně vozidel nacházejí řidiči, osobní ochránci, záložní osobní ochránci, zdravotníci a náhradní vozidla.

Po příjezdu na místo zůstávají předem určení policisté u vozidel a bez přestávky střeží celý vozový park a čekají na opětovný návrat chráněné osoby. Osobní ochránci vyráží spolu s chráněnou osobou a tu střeží 24 hodin denně.

Ať už se následně VIP osoba rozhodne navštívit restauraci, památku nebo vyrazit do místa ubytování, policisté osobu seznámí s možnými riziky, ale musejí jí v každém případě vyhovět. Tady nastupují další osobní ochránci, kteří se snaží ještě před příjezdem kolony zkontrolovat daný objekt a nebo prostor. Po celou tuto dobu jsou v místě bydliště ochránci, kteří tento objekt neopouští po celou dobu návštěvy chráněné osoby.

Bezpečnostní akce nekončí odletem či odjezdem chráněné osoby, ale až po nahlášení velitele ochranné skupiny dané osoby, že opustili vzdušný prostor českého území a nebo překročili hranice českého státu. Teprve nyní příslušníci ochranné služby mohou opustit stanoviště, určené při bezpečnostní akci. Znak útvaru je znázorněn níže v Obrázku 3. Tento znak je pouze na uniformách v barevném či šedém provedení.

Obrázek 3. Znak Útvaru ochrany ústavních činitelů (Útvar rychlého nasazení, 2011).

Vysvětlivky: „AD OMNIA PARATUS“ v překladu „Na vše připraven“

5 ČINNOST SPECIÁLNÍCH JEDNOTEK NA BEZPEČNOSTNÍM OPATŘENÍ

Zvláštní jednotky se přivolávají do služby zejména v rozsáhlejších bezpečnostních akcích. O vnitřní perimetr se většinou stará Ochranná služba Policie České republiky nebo Útvar ochrany prezidenta republiky a na vnější perimetr se využívá výcvik speciálních jednotek a to zejména jejich speciálně vycvičených příslušníků.

Nejvíce se využívají odstřelovači jako pozorovatelé a v případě nutnosti zákroku jako nejefektivnější způsob eliminace případného útočníka. Disponují výcvikem a materiálem, které je pro rozsáhlé akce nezbytný. Jde o využití helikoptér, psovodů či pyrotechniků a v poslední řadě samotných příslušníků zvláštních jednotek.

Pokud se jedná o zahraniční bezpečnostní mise, většinou jsou přímo využíváni příslušníci zvláštních jednotek a to z důvodu lepšího výcviku v zahraničí a to jak ve válečných či mírových oblastech. Pokud jde o akce na našem území, bývají tito příslušníci přidělováni k úderným jednotkám ochranných služeb cizích VIP osob a to z důvodu bojových zkušeností a místní znalosti prostředí. Proto je účast na těchto bezpečnostních opatřeních nutná a někdy i přímo vyžádána od zahraniční návštěvy.

Velkou výhodou je taky fakt, že k ochranným službám jak v České republice, tak především v cizích státech, jsou velmi často přijímáni právě bývalí příslušníci zvláštních jednotek a to pro jejich výbornou zdatnost a zkušenosti z akcí. Tito příslušníci jsou často využíváni jako řidiči, tak i ochránci rodinných příslušníků.

5.1 Postup při bezpečnostním opatření

Bezpečnostní opatření chápeme jako souhrn opatření, které vedou k eliminaci možného nebezpečí a směřují k zajištění bezpečnosti osob nebo prostor a objektů, kde se tyto chráněné osoby mohou pohybovat (Kessler, 2010).

Činnost jakou je ochrana osob a dalších objektů nebo prostorů, nelze přesně specifikovat a zařadit do konkrétních bodů. Je to z důvodu velkého rozptýlu možností a situací, které při této službě mohou nastat. Je proto velmi důležité až nezbytné, mít pro tuto práci cit a schopnost improvizace v nepředvídatelných situacích. I tak je však stanoven postup, či jednoduché body, podle kterých se musí při bezpečnostní akci postupovat.

Body:

- Zajištění a neustálá kontrola dopravních prostředků, které slouží k přepravě VIP osoby.
- Kontrola nezávadnosti potravin.
- Vytvoření plánu bezpečnosti akce.
- Kontrola objektů a nebo prostor, kde se bude chráněná osoba vyskytovat.
- Vytyčení vnitřního a vnějšího perimetru.
- Určení osobního ochránce a ochránců epizodních.
- Permanentní komunikaci s velením a teamem chráněné osoby.
- Zajištění co možná největšího soukromí a komfortu chráněné osoby.
- Správná koordinace policistů a všech ostatních složek, podílejících se na bezpečnostním opatření.
- Neustálá kontrola perimetrů a monitorování situace kolem chráněné osoby.
- Kontrola a hlášení o čemkoliv podezřelém a následné vyhodnocení situace.
- Vytvořený únikový plán, v případě napadení chráněné osoby.
- Využívání podpůrných prostředků pro kontrolu osob či dopravních prostředků.

5.2 Bezpečnostní akce Ochranné služby a zvláštních jednotek v ČR

Ochranná služba v České republice spolu s Útvarem rychlého nasazení mají i přes nějaký ten škraloup ve světě velmi dobré renomé. Z toho důvodu je česká země poctěna řadou návštěv těch nejvíce ohrožených osob, které pro naše útvary vytváří určitou zátěž, avšak je to právě důkaz toho, že cizí státní příslušníci si práce těchto složek váží a nemají obavy svěřit své životy právě těmto útvarům.

Dá se říci, že se tyto útvary podílely na zajištění ochrany většiny státníků a dalších významných osob, které Českou republiku navštívily. Kromě oficiálních cest amerických a ruských prezidentů se jednalo například o návštěvu královny Alžběty 2., izraelského, finského a francouzského prezidenta a návštěvy papežů. Jan Pavel 2. navštívil Československo již v dubnu 1990 kdy se mše na Letenské pláni účastnilo na půl milionu lidí. Do České republiky zavítal ještě v květnu 1995 a v dubnu 1997. Návštěva papeže Benedikta 16. se konala v září 2009. Na setkání se Svatými otci vždy přijížděly velmi početné zástupy věřících, proto je provázela i mimořádná bezpečnostní opatření (Stehlík, 2011).

5.3 Zabezpečení mezinárodních událostí

Útvar rychlého nasazení zabezpečoval také konání různých mezinárodních akcí a konferencí, například summitu NATO v listopadu 2002, jehož se zúčastnilo kolem padesáti prezidentů, ministrů zahraničí a dalších významných hostů. Policisté URNy byli připraveni u Kongresového centra v Praze, kde se jednání konala. Na stejném místě se uskutečnil o dva roky dříve kongres Mezinárodního měnového fondu. Opět byli připraveni nejen odstřelovači, pohotovost měl dokonce celý Útvar rychlého nasazení.

5.3.1 *Návštěva ruského prezidenta Vladimíra Putina*

Dvoudenní návštěva ruského prezidenta Vladimíra Putina se uskutečnila na počátku března 2006. Prezident Ruské federace tak navštívil Prahu po třinácti letech, jež uplynuly od návštěvy bývalého prezidenta Borise Jelcina. Prezident Putin s doprovodem přistál na letišti v Ruzyni ve večerních hodinách. Na Pražském hradě ho čekalo ceremoniální oficiální uvítání a jednání s prezidentem Václavem Klausem a setkání s novináři. 2. března se účastnil pietního aktu na Olšanských hřbitovech a odpoledne se sešel s předsedy obou komor Parlamentu České republiky a tak s předsedou naší vlády. Konaly se také další tiskové konference (Stehlík, 2011).

5.3.2 *Návštěva prezidenta Spojených států amerických*

Při návštěvě prezidenta Spojených států amerických v Praze v roce 2007 si jeho ochranné složky vyžádaly přímo pomoc URNy a zařadily několik jejich příslušníků do jejich protiútočného teamu, jenž má za úkol eliminovat případné útočníky. Další policisté Útvaru byli připraveni jako odstřelovači v místech, kudy se prezident pohyboval a kde jednal. Od této doby vždy při podobných amerických návštěvách odstřelovači spolupracují a zároveň ostatním českým odstřelovačům v součinnosti s americkým vedením velí.

Prezident George Bush přiletěl na letiště v Ruzyni spolu s manželkou Laurou večer 4. června 2007. Po uvítání se celá kolona vozidel, do níž byli začleněni také příslušníci speciálních jednotek, vydala do hotelu Histon v centru Prahy, když již byl celý hotel kompletně zabezpečen a obsazen příslušníky ochranných služeb. Druhého dne se konal vlastní program. Prezident Bush navštívil Pražský hrad, kde byl se všemi ceremoniálními poctami on i jeho manželka uvítání a jednal zde s prezidentem a premiérem České republiky. Setkal se

také s pracovníky pražského velvyslanectví USA a jejich rodinami. Odpoledne se konala mezinárodní konference Demokracie a bezpečnost v sídle Ministerstva zahraničních věcí, jíž se účastnilo mnoho hostů z celého světa, kteří byli nebo stále jsou pronásledováni politickými režimy. Manželka prezidenta měla svůj vlastní program, v jehož rámci si v knihovně Strahovského kláštera prohlédla vzácné rukopisy a knihy. Večer prezidentský pár návštěvu ukončil a odletěl (Stehlík, 2011).

Je tedy zcela zřejmé, že zabezpečení tak významných návštěv, představuje nesmírné množství bezpečnostních opatření, které nekladou velké nároky jen na samotné policisty a příslušníky zvláštních jednotek či ochranných služeb, ale velkou mírou taky zasahují do života běžného civilního občana, který je nucen se těmto bezpečnostním opatřením podrobit.

6 SELHÁNÍ V BEZPEČNOSTNÍCH OPATŘENÍCH

6.1 Atentát na Johna Fitzgeralda Kennedyho

To, že byl spáchán atentát na jednoho z nejoblíbenějších prezidentů Spojených států amerických, ví dnes snad každý. Rozhodnutí o návštěvě Dallasu, kde k atentátu došlo, padlo během setkání Kennedyho s viceprezidentem Johnsonem a texaským guvernérem Johnem Connallym 5. června 1963.

V souvislosti s cestou do Dallasu vznikly obavy o bezpečnost prezidenta, především poté, co zde byl davem demonstrujících pravicových radikálů během oslav Dne OSN, fyzicky i slovně napaden vyslanec Spojených států amerických. Znepokojení vyvolávala také možnost útoku skrytého odstřelovače, čehož se obával i sám Kennedy. Trasa prezidentské kolony Dallasem byla popsána již 19. listopadu 1963 oběma dallaskými novinami, o dva dny později byl zveřejněn plánek trasy. Prezidentská kolona, sestávající z celé řady vozů a doprovodných motocyklů, měla svou cestu začít na letišti, pokračovat do centra Dallasu, projet parkem Dealey Plaza a prezident měl přednést projev v budově v Dallasu. Automobil, ve kterém John F. Kennedy cestoval, byla speciálně upravená limuzína Lincoln Continental s otevřenou střechou.

Prezidentská limuzína jela v první třetině kolony. Původně ji měli poklusem doprovázet dva členové prezidentovy tělesné stráže, ti ovšem byli během výjezdu kolony z letiště odvoláni. Během jízdy do centra Dallasu nechal prezident kolonu dvakrát zastavit. Poprvé se tak stalo ve chvíli, kdy spatřil houf malých dětí, které společně nad hlavami držely transparent s nápisem: „Pane prezidente, prosíme, zastavte a potřeste si s námi rukou.“ Podruhé zastavil u

skupinky řádových sester, které pozdravil a prohodil s nimi pár slov. Na rohu Reaganovy ulice zahlédl Kennedy v davu lidí kněze s bílým kolárkem, zvedl se ze sedadla a široce se na něj usmál. Tímto knězem byl shodou okolností Oscar Hubert z Dallaského Kostela Nejsvětější trojice, který o několik desítek minut později Kennedymu udělil poslední pomazání.

Chvilí před 12:30 místního času vjela prezidentská limuzína na lidmi zcela zaplněné náměstí Dealey Plaza a pomalu se blížila k Texaskému knižnímu velkoskladu. Řidičem limuzíny byl agent tajné služby Secret service Bill Greer, na místě pro spolujezdce seděl agent Roy Kellerman. Když limuzína projela kolem budovy Texaského knižního velkoskladu a začala vjíždět do ulice Elm Street, někdo zahájil palbu na prezidenta Kennedyho.

Velká většina svědků vyslechnutých po atentátu uváděla, že padly celkem tři výstřely, to se však zcela jistě nikdy nepotvrdilo a i dnes se spekuluje a možných 6 výstřelech. V případě první střely, která Kennedyho nezasáhla, bylo podle výpovědí lidí z davu velmi těžké určit směr, ze kterého byla vypálena, a mnoho svědků později uvedlo, že první výstřel považovali za ohňostroj nebo za ránu z výfuku staršího automobilu. John F. Kennedy, který seděl po boku své manželky, se hned po první střele začal zmateně ohlížet kolem sebe. Connally, Texaský guvernér, který jel ve voze s prezidentem poznal, že se jedná o zvuk pušky velmi velké ráže a vykřikl: „Ó, ne, ne, ne!“. Otočil se doprava a poté za sebe, aby se podíval na prezidenta sedícího za ním, kdy už byl zasažen druhou kulkou do krku.

Ze zpráv Warrenovy komise, která atentát vyšetřovala vyplynulo, že ve chvíli, kdy prezident mával davům po své pravici, mu vnikla kulka do vrchní části zad, prošla jeho krkem a vyšla ven jícnem. Poté zvedl ruce, chytil si krk a zavrával nejprve směrem dopředu a následně doleva, zatímco ho jeho manželka Jacqueline v šoku objímala se slovy: „Ale ne, můj bože, zastřelili mi manžela... miluji tě Jacku“. Agent Kellerman prý v tu chvíli zaslechl Kennedyho zachroptět větu: „Můj Bože, trefili mě.“

Guvernéra Connallyho podle „teorie jedné kulky“ zasáhla tatáž kulka jako prezidenta, projela mu zády, hrudníkem, pravým zápěstím a levým stehnem. Poslední střela vyšla ve chvíli, kdy prezidentská limuzína mýjela betonový plot zahrady Johna Neely Bryana. Rozbila pravou část Kennedyho hlavy, ze které vytrhla kus tkáně o velikosti lidské pěsti.

Prezidentskou limuzínu následovalo doprovodné auto, na jehož levé boční stojací plošině stál tajný agent americké ochranné služby Clint Hill. Okamžik poté, co byl prezident zasažen první střelou, seskočil agent z auta a rozběhl se k limuzíně, jejíž řidič agent Bill Greer instinktivně zpomalil tak, aby ji byl agent Hill schopen doběhnout. Poté co se mu podařilo naskočit na kufr limuzíny, strčil paní Kennedyovou zpět na sedadlo a přitiskl se na kapotu

auta, které začalo vysokou rychlostí ujíždět z Dealey Plaza směrem k nemocnici Parkland Memorial Hospital. Ihned po příjezdu do nemocnice začali lékaři boj o záchranu prezidentova života, avšak John F. Kennedy svým zraněním podlehl (Zifčák, 2008).

6.1.1 Zhodnocení atentátu na prezidenta USA Ochrannou službou ČR

Ohledně atentátu na amerického prezidenta jsem diskutoval s důstojníkem Ochranné služby Policie České republiky panem nadporučíkem Vladimírem Frdlíkem. Po dlouholetých zkušenostech z praxe došel k závěru, že hlavním problémem tehdejšího okamžiku bylo, že prezident cestoval v otevřené limuzíně a to navíc v době, kdy bylo známo podezření na možný útok odstřelovače. V dnešní době je zcela nemyslitelné, že by prezident cestoval v podobně upraveném vozidle. Další špatný okamžik vidí, ve zpomalení prezidentova vozidla, po již zcela potvrzeném útoku. V dnešní době má každý vůz svého řidiče a osobního ochránce, a tak by již na další dobíhající ochránce nečekal a okamžitě ujížděl únikovou trasou.

6.2 Atentát na papeže Jana Pavla II.

Atentát na papeže Jana Pavla II. spáchal dne 13. května 1981 turecký atentátník Neumet Ali na Vatikánském Svatopetrském náměstí. Jan Pavel II. byl vážně zraněn, ale přežil. Ağca byl za svůj čin odsouzen a v roce 2001 byl po odpykání dvaceti let deportován zpět do Turecka. Do Říma přicestoval dne 10. května 1981 vlakem z Milána, dva dny před spácháním atentátu. Podle jeho pozdější výpovědi se měl v Římě setkat se dvěma dalšími komplici, přičemž jeden z nich byl Turek a další dva byli Bulhaři. Celou operaci řídil Zilo Vassilev, bulharský vojenský atašé v Římě.

Atentát byl naplánován jako útok Ağci a jednoho záložního střelce Orala Çelika. Oba měli zahájit střelbu na papeže Jana Pavla II. a v nastalé panice, navíc podpořené odpálením malé nálože, měli utéci na Bulharské velvyslanectví. V den atentátu se usadili na Svatopetrském náměstí a čekali na příjezd papeže. Ve chvíli, kdy speciální vůz s papežem projížděl kolem útočníků, Ağca vystřelil několik ran a papeže vážně zranil.

Ještě dříve však, než stihl Ağca s komplicem atentát dokončit či utéct, byli oba muži zadrženi okolo stojícími diváky. Jan Pavel II. byl zasažen celkem čtyřmi střelami, jedna střela zasáhla střevo, další zasáhly jeho pravou a levou ruku, tato zranění však nebyla smrtelná.

Ağcauův komplic Çelik se na samotném atentátu nakonec přímo nepodílel, neboť po započetí střelby zpanikařil, a nedošlo tedy ani k plánovanému odpálení „krycí“ nálože (Kessler, 2010).

6.2.1 Zhodnocení atentátu na Jana Pavla II Ochrannou službou ČR

Ohledně atentátu na papeže jsem diskutoval s bývalým ochráncem a nyníjším důstojníkem ochranné služby podporučíkem Danielem Horákem. Ten došel k podobného názoru jako nadporučík Frdlík u atentátu na prezidenta Spojených států amerických. Chyba byla v otevřeném vozidle. Osobní stráž se z tohoto atentátu použila a v dnešní době je již nereálné, aby papež cestoval v otevřeném voze. Osobní ostraha papeže disponuje speciálním upraveným vozidlem, které je vybaveno několikacentimetrovým neprůstřelným sklem tak, aby papeže neomezovalo při komunikaci s věřícími.

6.3 Smrt princezny Diany

Princezna Diana z Walesu, rodným jménem Diana Frances Spencerová, známá spíš jen jako princezna Diana, byla první manželkou následníka britského trůnu prince Charlese a matkou jeho dvou synů. Ve své době patřila mezi nejznámější a nejpopulárnější světové osobnosti.

Spolu se svým tehdejším přítelem Dodim al-Fayedem zahynula při automobilové nehodě, jejíž příčiny se později staly předmětem spekulací a konspiračních teorií. Pozdě v noci 30. srpna 1997 opustila se svým milencem Dodim Al-Fayedem hotel Ritz v Paříži a snažila se uniknout devíti francouzským novinářům, kteří ji pronásledovali. Krátce po půlnoci v neděli 31. srpna vjelo auto do tunelu.

Řidič jel při útěku bulvárním novinářům rychlostí 95–110 km/h, čímž překročil povolenou rychlost. Automobil značky Mercedes narazil do zdi na pravé straně, odrazil se a čelně narazil do třináctého z pilířů, který podpíral střechu tunelu. Dodi al Fayed a řidič byli mrtví hned na místě nehody. Lady Diana ležela uvězněná pod troskami auta. Poté, co ji záchranáři stabilizovali a odvezli do nemocnice, se zjistilo, že její zranění jsou příliš rozsáhlá. Její srdce bylo přemístěno z levé na pravou stranu hrudníku s rozřízlou plicní tepnou. I přes operaci museli lékaři nakonec konstatovat Dianinu smrt (Kessler, 2008).

6.3.1 Zhodnocení okolností smrti princezny Diany odborníky Ochranné služby

Smrt princezny Diany byla podle vysoce postaveného policejního důstojníka, jeho jméno musí zůstat v anonymitě, v charakteru , které sebou okolnosti vedoucí k její smrti vedly. Jde především o to, že se jednalo o Dianinu soukromou cestu, které se neúčastnili žádní ochránci ani speciálně vycvičení řidiči. Pokud by její cestu měla na starost ochranná služba, okamžitě by situaci vyhodnotili jako krizovou a novináře by vykázali z prostoru. Tak by vůbec nemuselo dojít k agresivní únikové jízdě, která bohužel skončila havárií a smrtí princezny Diany.

6.4 Útok na prezidenta republiky Václava Klause

Útok na Václava Klause v Chrastavě v okrese Liberec se odehrál 28.září 2012 při otevření nového mostu. Pavel Vondrouš, 26letý muž, tam z těsné blízkosti několikrát z airsoftové pistole vystřelil na prezidenta Václava Klause, který měl po incidentu pohmožděné rameno. Podle Pavla Vondrouše se mělo jednat o upozornění na špatný stav české politické scény, nechtěl prý prezidenta Klause zranit.

Případ byl žurnalisty označen za naprosté selhání tělesné stráže prezidenta. Vondrouš svůj čin popisoval jako občanský protest. Byl za něj obviněn z výtržnictví s možnou trestní sazbou dvou let vězení.

Sám prezident Václav Klaus označil tento incident za „atentát“.

6.4.1 Zhodnocení útoku na prezidenta republiky Ochrannou službou ČR

Tento incident média okamžitě vyhodnotila jako absolutní selhání prezidentovy ochranky a podobného názoru byly i zahraniční ochranné služby. Dle názoru mého a nadporučíka Vladimíra Frdlíka, je nutno podotknout, že situaci nelze vnímat jen jako střelbu na prezidenta republiky. Zákon o Policii a právní systém v České republice má jiný charakter jako je tomu například ve Spojených státech amerických. Tam by útočníka okamžitě zastřelili bez ohledu na možné ohrožení civilních osob, kdyby k takové obranné akci došlo v České republice, okamžitě by to zvedlo silnou vlnu nepokojů a pochybností nad nepřiměřenou obranou. Tento postoj lze vidět i na samotném prezidentovi, který útok sám nazval jako „atentát“, avšak po zahájení trestního stíhání svých osobních ochránců, jim okamžitě udělil milost prezidenta republiky.

7 PRAKTICKÝ POSTUP

7.1 Výzkumný soubor

Pro zjištění znalostí občanů a jejich názor na věc v oblasti speciálních jednotek a ochranných služeb, jsem si zvolil systém, který jsem vytvořil dle rad a přednášek od Mgr. Terezy Vrbové na Fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci.

Při výzkumu mě zajímala úroveň znalostí v oblasti činnosti speciálních jednotek a ochranné služby u občanů České republiky starších 18ti let. Pro vyplnění dotazníků jsem si zvolil místa frekventované a významné pro své teritoriální umístění. V Praze jsem pracoval na Václavském náměstí a přímo na Útvaru ochrany ústavních činitelů, v Brně v galerii Vaňkovka, ve Zlíně v obchodním centru Zlaté jablko a na náměstí ve Valašských Kloboukách.

Tyto místa jsem záměrně vybral z důvodů zjištění informací od občanů pohybujících se jak ve velkých městech tak i na venkově.

8 CÍLE VÝZKUMU

8.1 Cíl bakalářské práce

Cílem mé bakalářské práce je pojednat o speciálních jednotkách a ochranné službě, jejich smyslu, předurčení, úkolech a činnostech a zjištění míru informovanosti občanů, jejich názor na ochrannou službu. Díky nim můžeme bezpečně žít a tak bychom měli více porozumět jejich práci, kterou se snaží, aby naše životy byly bezpečnější.

Bakalářská práce se snaží informovat veřejnost v problematice složité na získávání informací ohledně speciálních jednotek a činnosti ochranné služby a na druhou stranu má za úkol zjistit, jak veřejnost tuto službu vnímá.

8.2 Výzkumné úkoly

- a) Seznámit veřejnost s činností speciálních jednotek a ochranné služby z důvodu všeobecně málo informativní oblasti, ve které se tato služba pohybuje.
- b) Vyhodnocení dotazníkového šetření.
- c) Porovnání zjištěných výsledků.

8.3 Výzkumné otázky

1. Je veřejnost dostatečně informována o činnosti ochranné služby?
2. Jaký mají názor občané České republiky na ochrannou službu?
3. Lze nahradit ochrannou službu soukromými bezpečnostními agenturami v rámci finančních úspor?

9 METODIKA

9.1 Charakteristika metod

Dotazníkové šetření proběhlo v Praze, Brně, Zlíně a ve Valašských Kloboukách v lednu 2014. Výzkum probíhal v Praze na Útvaru ochrany ústavních činitelů, v Praze na Václavském náměstí, v Brně v obchodním centru Galerie Vaňkovka, ve Zlíně v obchodním centru Zlaté Jablko a na náměstí ve Valašských Kloboukách.

Dotazník je určen pro občany České republiky starších 18ti let. V dotazníku je položeno 6 otázek a vždy se odpovídá jen ano či ne. Otázky byly zaměřeny na problematiku a znalost v oblasti ochranné služby. K vytvoření dotazníku jsem se nechal inspirovat přednáškami na Univerzitě Palackého v Olomouci od Mgr. Terezy Vrbové.

9.2 Charakteristika souboru

Výzkumu se dobrovolně zúčastnilo 250 osob. V Praze na Útvaru ochrany ústavních činitelů bylo dotazováno 50 osob, v Praze na Václavském náměstí 50 osob, v Brně 50 osob, ve Zlíně 50 osob a ve Valašských Kloboukách 50 osob. Tyto místa jsem záměrně zvolil pro různý pohled na věc. Chtěl jsem porovnat názory obyvatel vyskytujících se v centru hlavní města, přes dopravní tepnu v Brně, dále do oblíbeného města ve Zlínském kraji až do mého bydliště ve Valašských Kloboukách. Vše je znázorněno v Tabulce 1.

Tabulka 1. Charakteristika souboru

Skupina dotazovaných občanů	n
Praha, Václavské náměstí	50
Útvar ochrany ústavních činitelů (ÚOÚČ)	50
Brno, Galerie Vaňkovka	50
Zlín, obchodní centru Zlaté Jablko	50
Valašské Klobouky, náměstí	50
<u>CELKEM DOTAZOVANÝCH OBČANŮ</u>	250

Vysvětlivky: n – počet dotazovaných občanů

10 VÝSLEDKY A DISKUZE

10.1 Zjištění jak je veřejnost informována v oblasti ochranné služby

Výsledky z dotazníkového šetření jsou znázorněny v následující Tabulce 2.

Tabulka 2. Přehled počtu odpovědí

Občané z měst	Otázka č. 1	Otázka č. 2	Otázka č. 3	Otázka č. 4	Otázka č. 5	Otázka č. 6	Otázka č. 7	Otázka č. 8	Otázka č. 9	Otázka č. 10
Praha	A=40 N=10	A=44 N=6	A=31 N=19	A=44 N=6	A=6 N=44	A=47 N=3	A=48 N=2	A=39 N=11	A=6 N=44	A=19 N=31
ÚOÚČ	A=50 N=0	A=50 N=0	A=50 N=0	A=50 N=0	A=0 N=50	A=50 N=0	A=50 N=0	A=0 N=50	A=50 N=0	A=13 N=37
Brno	A=37 N=13	A=9 N=41	A=33 N=17	A=42 N=8	A=6 N=44	A=45 N=5	A=9 N=41	A=33 N=17	A=8 N=42	A=23 N=27
Zlín	A=22 N=28	A=7 N=43	A=18 N=32	A=20 N=30	A=12 N=38	A=39 N=11	A=5 N=45	A=41 N=9	A=3 N=47	A=15 N=35
V.K.	A=18 N=32	A=40 N=10	A=44 N=6	A=30 N=20	A=24 N=26	A=36 N=14	A=4 N=46	A=31 N=19	A=7 N=43	A=28 N=22

Vysvětlivky: ÚOÚČ – Útvar ochrany ústavních činitelů, V.K. – Valašské Klobouky,

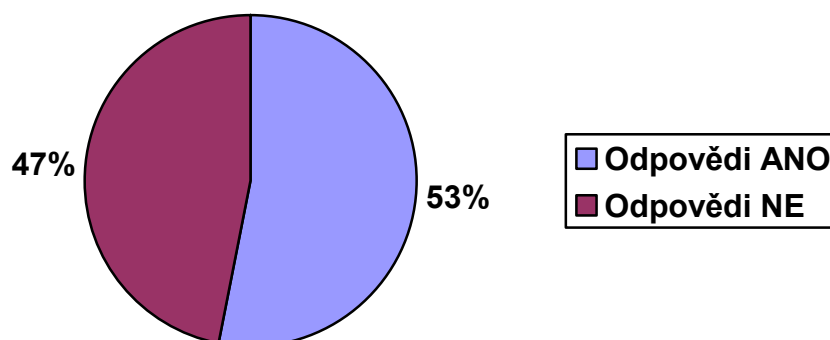
A – Počet „Ano,, odpovědí, N – Počet „Ne,, odpovědí

Tabulka znázorňuje přehled odpovědí ano či ne na 10 otázek s přehledem míst, kde byly dotazníky vyplňovány.

10.1.1 Vyhodnocení výzkumné otázky č. 1

Na výzkumnou otázku, zda-li je veřejnost dostatečně informována o činnosti ochranné služby, ze všech dotazovaných na tuto otázku a zvážení dalších stěžejních otázek z 500 odpovědí bylo na otázky důležité pro výzkum bylo odpovězeno 265 ano a 235 ne. Z toho lze usuzovat, že v České republice je malý přehled o činnostech ochranné služby, avšak o větší míru informovanosti v této oblasti převážně nestojí. Bydliště občanů hraje v tomto směru velkou roli. Občané bydlící v Praze, kde se převážná část bezpečnostních opatření koná a tak je větší pravděpodobnost, že přijdou s touto činností do styku, mají v tomto směru větší přehled a samotná činnost se jich více dotýká, ovšem není pro ně nikterak stěžejní. Výsledky dotazníku na výzkumnou otázku jsou uvedeny v Grafu č. 1.

Graf 1. Grafické znázornění výzkumné otázky č. 1

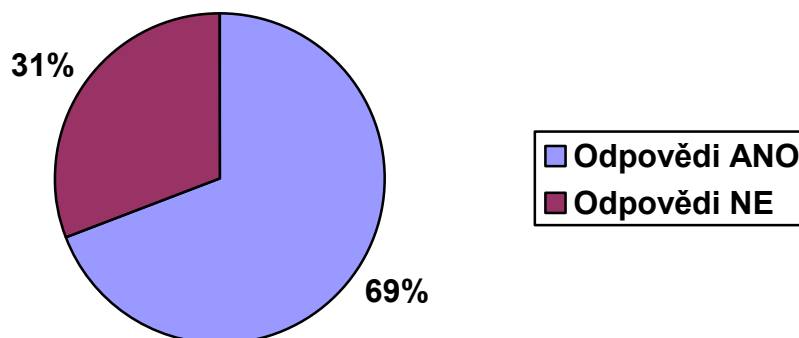
10.1.2 Vyhodnocení výzkumné otázky č. 2

Na výzkumnou otázku, jaký mají názor občané České republiky na ochrannou službu, z vyhodnocení dotazníku vyplývá, že převážně kladný. Občané České republiky, kteří mají relativní přehled o ochranné službě, jsou si vědomi kvalit Ochranné služby Policie ČR, jejich práce si váží a považují za důležité, aby stát ochrannou službou disponoval. I přes ne příliš vysoké vědomosti v oblasti ochranné služby občané uznávají, že ochranu musí zabezpečovat policisté a není možné ji nahradit soukromými bezpečnostními agenturami. Na spoustu dotazovaných ochranná služba působila spíše jako prestiž státu, která je důležitá pro prezentaci státu před cizími státními návštěvami. Jednalo se zejména o osoby, které již někdy

přišli přímo do styku s výkonem služby ochranné služby a nějakým způsobem se tak dostali do dění bezpečnostního opatření ochranné služby.

Výsledky dotazníku jsou znázorněny i graficky níže v Grafu č. 2. Na tomto vyhodnocení jsem pracoval za pomoci rad od psycholožky PhDr. Jarmily Trochtové.

Graf 2. Grafické znázornění výzkumné otázky č. 2

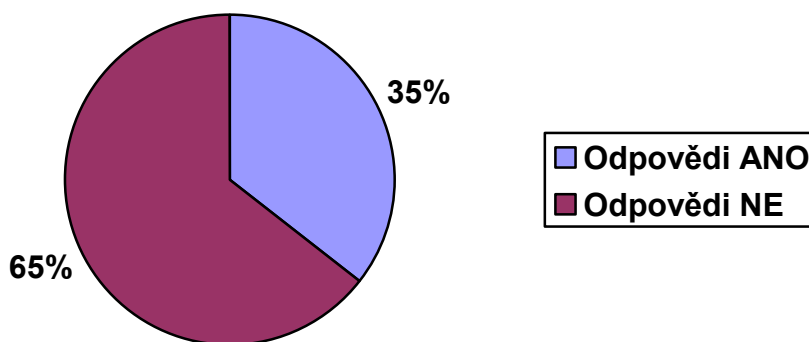

10.1.3 Vyhodnocení výzkumné otázky č. 3

Podle vyhodnocení výsledků v dotazníkovém šetření, lze usoudit, že občasně České republiky se nedomnívají, že by byla potřeba zvýšit stupeň ochrany ústavních činitelů nebo objektů, důležitých pro fungování státu. Finanční rozpočet občanům připadá na tuto míru zabezpečení dostačující. Problematiku ochranné služby nepovažují za nikterak stěžejní, ale na druhou stranu uznávají, že o bezpečnost ústavních činitelů, mezinárodních delegací a objektů, důležitých pro fungování státu, se musí starat Ochranná služba Policie České republiky a není možné ji nahradit žádnými bezpečnostními agenturami a to i za předpokladu, že by došlo ke snížení finančních nákladů v této oblasti. Přesné znázornění odpovědí je uvedeno v Tabulce 2, procentuální grafické znázornění výzkumné otázky č. 3 je uvedeno níže v Grafu 3.

S vyhodnocením dotazníku, zvážení doplňujících otázek a uspořádání závěrů mi napomáhala psycholožka Ph.Dr. Jarmila Trochtová.

Graf 3. Grafické znázornění výzkumné otázky č. 3

10.2 Diskuze

Ve svém průzkumu mě zajímal stupeň informovanosti v oblasti ochranné služby. Tímto směrem jsem se vydal z důvodu vlastních zkušeností, kdy jsem sám příslušníkem Útvaru ochrany ústavních činitelů a při mém výkonu služby, jsem se mnohokrát střetl s různými názory a postoji.

Z mého výzkumu vyplývá, že všeobecně příslušníci, tudíž osoby, který se v tomto prostředí pohybují pracovně, jsou netotožného názoru jako běžní občané České republiky. Obyvatelstvo je většinou alespoň v malé míře informováno, co přesně ochranná služba znamená a jaká je jejich činnost, avšak tyto informace jsou většinou povrchní a o důležitější informace občasně převážně nestojí. Ochranné služby si váží, ale je všeobecně známo, že u policie příliš mezi oblíbený útvar nepatří a to je především z důvodu neoblíbené politické situace, která se teď nachází v České republice, obyvatelstvo necítí zájem o ochranu politiků.

Místa pro svůj výzkum jsem záměrně zvolil pro striktní názor od příslušníků Útvaru ochrany ústavních činitelů, dále Prahu, kde je nejčastější dění mezinárodních návštěv a názor občanů tohoto města se mi zdál nejdůvěryhodnější. Město Brno a Zlín jsem zvolil z důvodu pohledu na věc občanů z velkých měst, avšak ne přímo v centru dění hlavního města a Valašské Klobouky mě zajímaly z důvodu mého trvalého bydliště, kde jsem sám znám příslušností k Útvaru ochrany ústavních činitelů Police České republiky a taky skutečnost, že toto město v roce 2007 navštívil prezident Václav Klaus a v roce 2013 prezident Miloš Zeman.

11 ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce je pojednat o speciálních jednotkách a ochranné službě, jejich smyslu, předurčení, úkolech a činnostech a zjištění míry informovanosti občanů, jejich názor na ochrannou službu. Díky nim můžeme bezpečně žít a tak bychom měli více porozumět jejich práci, kterou se snaží, aby naše životy byly bezpečnější.

Bakalářská práce popisuje kompletní vznik speciálních jednotek a původ těch, které se později podíleli na rozvoji dalších těchto speciálních jednotek po celém světě a jejich význam v dřívější a dnešní době a následná jejich činnost s ochrannou službou.

Každá moderní země potřebuje ochrannou službu a právě tato práce se zaměřuje na spolupráci mezi speciálními jednotkami a ochrannou službou, popisuje nejvýznamnější světové události a možné řešení, jak by se s ohledem na vývoj doby postupovalo dnes v rámci spolupráce ochranné služby a speciálních jednotek.

Výzkum se zaměřuje na zjištění ohledně občanů České republiky, do jaké míry jsou v této problematice informováni, jaký mají postoj vůči ochranné službě a zda-li jim připadá stupeň ochrany ústavních činitelů a objektů důležitých pro fungování státu dostačující.

Z výsledků šetření v závěru vyplývá, že občasné jsou do určité míry informováni a mají přehled o této oblasti, avšak připadá jim dostačující a pro běžné občany ne příliš významná. V oblasti zabezpečení jsou spokojeni s mírou, jaká je v České republice nastavena a neměnili by finanční rozpočet ani stupeň ochrany. Nutno podotknout, že přesně opačného názoru je 87% příslušníků Útvaru ochrany ústavních činitelů, kteří se v tomto prostředí pohybují dnes a denně.

Mně osobně praxe ukázala, že ochranná služba je více vnímána jako reprezentativní útvar, než útvar přímo podílející se na fungování policie, dle mého názoru, to takto vnímá široká veřejnost. Samotný výkon služby je náročný a potřebný, avšak veřejnost je opačného názoru, to však vyplývá z politické situace, které je všeobecně v České republice neoblíbená a z toho vzniká nezájem o potřebu ochrany ústavních činitelů.

Osobně bych veřejnost více informoval, aby byl větší přehled o práci ochranné služby a ta tak mohla být v očích občanů lépe vnímána. Je důležité rozdělit politiku a ochrannou službu, jelikož služba v ochranné službě je stejně, možná i více náročná než jakákoliv jiná povolání a to by si měli občané České republiky uvědomit.

12 SOUHRN

Název bakalářské práce „Speciální jednotky a ochranná služba“ naznačuje směr, kterým se vydávám ve své práci. Výzkumná část je zaměřena na postoj běžných občanů České republiky na tuto oblast a její postoj vůči speciální ochranné službě.

Teoretická část práce se věnuje informacím ohledně vzniku, vývoje a postupnému významu speciálních jednotek a ochranné služby mezi sebou samými a významem pro společnost v dnešní době. Jsou zde rozebrány nejvýznamnější události jak speciálních jednotek tak ochranné služby, význam těchto událostí a možný postup s ohledem na vývoj a výcvik v dnešní době. Popisuje celorepublikovou působnost Ochranné služby v České republice a zákony, které tuto problematiku upravují.

Dotazníkové šetření bylo provedeno u 250 občanů České republiky starších 18ti let. Šetření probíhalo v Praze na Václavském náměstí, přímo na Útvaru ochrany ústavních činitelů, v Brně v Galerii Vaňkovka, ve Zlíně v obchodním centru Zlaté Jablko a na náměstí ve Valašských Kloboukách. Tyto místa jsem zvolil z důvodu širšího rozhledu od centra dění útvaru až po okrajové města na Moravě. Z mého výzkumu vyplývá, že všeobecně příslušníci, tudíž osoby, které se v tomto prostředí pohybují pracovně, jsou odlišného názoru jako běžní občané České republiky. Obyvatelstvo je většinou v malé míře informováno, co přesně ochranná služba znamená a jaká je jejich činnost, avšak tyto informace jsou většinou povrchní a o důležitější informace převážně nestojí, i když závěrem je postoj občanů k ochranné službě kladný.

13 SUMMARY

The title of my Bachelor work „ special forces and security services " indicates the direction I am focusing on in my work .

The research part is focused on the attitude of ordinary citizens of the Czech Republic towards this field and on their opinion of the special protective service. The theoretical part contains the informations regarding the origin, development and the importance of special forces and security services for the society today. There are analyzed the most important events related to special forces and security service and their possible affect on the training today. The work describes the nationwide operations of special forces and security services and laws that define this field.

The questionnaire survey was conducted among 250 citizens of the Czech Republic over 18 years. The survey took place in Prague on Wenceslav square directly in the Office of the protection of constitutional factors, in Brno at Gallery Vankovka, in Zlín at the Golden Apple Mall and also in Valašské Klobouky at the Masaryk square. I chose these places because of the wide perspective from the actual department to the marginal town in Moravia.

From my research implies that employees working in this enviroment have a different opinions than the citizens of Czech republic. People are mostly not enough informed about this issue but the attitude of the public towards this field is mainly positive.

14 REFERENČNÍ SEZNAM

Zákon o Policii České republiky č. 273/2008 Sb. (2008). Praha: Policie ČR

Brookesmith, P. (2005). *Odstřelovač*. Praha: Naše vojsko

Clancy, T. (2004). *Výsadkáři*. Praha: Jiří Buchal

Hanskut, J. (2004). *Commando*. Náchod: Integraf

Howard, E. (2012). *Seal – team six*. Praha: Mladá fronta

Kessler, R. (2010). *V prezidentově tajné službě*. Praha: Jota

Marek, V. (2009). *Souboj vůle*. Praha: Naše vojsko

Stehlík, E. a kolektiv. (2011). *Urna*. Praha: Martin Vaňourek

Stehlík, E. (2010). *601. skupina speciálního určení*. Praha: Martin Vaňourek

Zifčák, L. (2008). *Zabili jsme Kennedyho*. Bruntál: ELLF

Policie ČR (2014). *Útvar ochrany ústavních činitelů*. Retrieved 20.2.2014 from the World Wide Web:

<http://www.policie.cz/clanek/ochranna-sluzba-utvar-pro-ochranu-ustavnich-cinitelu.aspx>

15 PŘÍLOHY

Příloha 1. Dotazník pro občany České republiky

Příloha 1. Dotazník pro občany České republiky

Milí spoluobčané,

chtěl bych Vás požádat o krátké vyplnění dotazníku, který je zaměřen na zjištění znalosti se speciální ochranou a postojem vůči této problematice. Dotazník je určen občanům České republiky starších 18ti let.

Jsem studentem III. ročníku, obor Rekreatologie na Univerzitě Palackého v Olomouci a výsledky mi pomohou při tvorbě mé bakalářské práce.

Dotazník je anonymní a veškeré výsledky budou sloužit pouze k výzkumným účelům. Žádám o jeho samostatné vyplnění, ať je výsledek co nejvíce objektivní.

Věk:

Pohlaví: ŽENA MUŽ

Bydliště:

1. Je Vám znám pojem „ochranná služba„(OS)?	ANO	NE
2. Byl(a) jste někdy omezena bezpečnostním opatřením OS?	ANO	NE
3. Setkal(a) jste se někdy přímo s činností ochranné služby?	ANO	NE
4. Myslíte si, že ochranná služba je pro ochranu ústavních činitelů důležitá?	ANO	NE
5. Domníváte se, že je možné ochrannou službu nahradit soukromými bezpečnostními agenturami?	ANO	NE
6. Domníváte se, že Česká republika potřebuje ochrannou službu?	ANO	NE
7. Považujete ochranu ústavních činitelů za prestižní profesi?	ANO	NE

8. Domníváte se, že finanční náročnost ochranné služby je adekvátní ke stupni rizika ohrožení v České republice?	ANO	NE
9. Zvýšili byste ochranu ústavních činitelů a chráněných objektů?	ANO	NE
10. Zvýšili byste informovanost občanů v činnostech ochranné služby?	ANO	NE